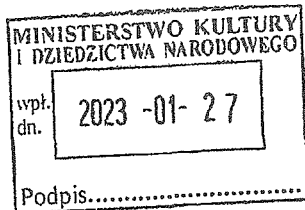

PW/5793/2023 N

ata:2023-01-27

Warszawa, dnia 24.01.2023 r.

Pan prof. Piotr Gliński
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego ul.
Krakowskie Przedmieście 15
00-071 Warszawa

Petycja o utworzenie w Warszawie muzeum poświęconego działalności Elizy Orzeszkowej i o finansowanie w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa edycji i zakupu dzieł polskich klasyków.

Szanowny Panie Ministrze,

Przesyłam w załączeniu książkę biograficzną pt. „Eliza Orzeszkowa” Edmunda Jankowskiego, poświęconą najwybitniejszej – moim zdaniem – polskiej pisarce, kandydatce do literackiego Nobla, gorliwej patriotce - uczestniczce Powstania Styczniowego, która swoim majątkiem i życiem ratowała przyszłego dyktatora tego powstania, Romualda Traugutta, a swą propolską działalność przyplaciła wieloletnim internowaniem przez władze carskie i konfiskatą działalności wydawniczej. Była, jak mało kto, człowiekiem o wielkim, humanistycznym sercu, wrażliwym głęboko na ludzką nędzę i niedolę, na przykład na głodujących chłopów w Galicji dla których licytowała słynne, własnoręcznie robione albumy kwiatowe czy na tysiące ofiar spalonego Grodna, z którego pochodziła pisarka, i w którym to pożarze także bardzo ucierpiała. Ale przede wszystkim jej utwory, takie jak: „Marta”, „Meir Ezofowicz”, „Dwa bieguny”, „Na prowincji”, „Pan Graba”, „Pamiętnik Wacławy”, „Bracia” i wiele, wiele innych, dobitnie o tym świadczą. Mało jest takich mądrych pisarzy jak Eliza Orzeszkowa, która także teraz, po 113 latach od swojej śmierci potrafi czytelnika swą mądrością zdumiewać. Miała głęboki wpływ na życie społeczne wielu anonimowych jak również dobrze znanych postaci tamtej epoki. Nie byłoby może „Wesela” Stanisława Wyspiańskiego, gdyby nie wesele jego przyjaciela, Lucjana Rydla, który nasiąkł i był gorącym wielbicielem twórczości Elizy Orzeszkowej, o czym sam ją zresztą zapewniał. Orzeszkowa promowała bowiem równouprawnienie klas społecznych, na przykład w powieści „Bene Nati” czy „Nad Niemnem”, czy równouprawnienie kobiet do podjęcia nauki i pracy, ponieważ w centrum jej zainteresowań była zawsze promocja człowieka, jako istoty ludzkiej, zasługującej na godne traktowanie bez względu na wyznanie religijne, status materialny i pochodzenie. Czego w swojej skromnej petycji nie dopowiem, niech dopowie treść załączonej do niej książki, a petycja moja dotyczy powstania muzeum tej wspaniałej, polskiej pisarki, która zasługuje na to, by ją pięknie upamiętnić, przekazując także jej moralny testament przyszłym pokoleniom. Eliza Orzeszkowa to po prostu symbol światowej literatury najwyższych lotów z przełomu XIX i XX wieku. Cudze, czyli brytyjskie, francuskie czy rosyjskie chwalimy, swego po prostu nie znamy, więc najwyższa pora to zmienić.

Drugi mój wniosek, w ramach petycji do Pana Ministra dotyczy wydawania i finansowania zakupu dzieł polskich klasyków do sieci publicznych placówek (bibliotek, szpitali, domów opieki społecznej i innych) w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa, także pełnego wydania dzieł Elizy Orzeszkowej. Współczesna popkultura nie zwraca uwagi na wysokie wartości, jej celem jest wyłącznie sprzedaż, czyli przyjemność i rozrywka, także poprzez treści toksyczne wywołujące wzrost adrenaliny i przemocy. Nie to powinno być celem Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa, w którym zdecydowanie jakość powinna dominować nad ilością, a nie odwrotnie, by nie było – jak w wypowiedzi jednej ze stołecznych bibliotekarek – że książek w bibliotece owszem jest wiele, lecz bardzo niewiele jest tych wartościowych.

Proszę nie udostępniać moich danych osobowych osobom trzecim, Z poważaniem,